

Mottagare:

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
li.fjr@regeringskansliet.se
Dnr.: LI2023/03857

Remissinstans

Matfiskodlarna Sverige AB
wenche@matfiskodlarna.se

Synpunkter på Delbetänkandet Förenklade förutsättningar för ett hållbart vattenbruk (SOU 2023:74)

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet har remitterat rubricerad remiss för synpunkter (Dnr. LI2023/03857).

Remissvaren ska ha kommit in till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet senast den 31 maj 2024.

Matfiskodlarna har vid framtagandet av synpunkter samarbetat med Svenskt vattenbruk och Sjömat ekonomiska förening samt De Recirkulerande Vattenbrukarna Sverige Ekonomisk Förening PO (nedan Organisationerna).

Synpunkter

Organisationerna lämnar i det följande synpunkter på rubriceras remiss.

Övergripande synpunkter

Vattenbruket är en framtidsnäring med en mycket stor potential att producera nyttig och hållbar mat och som kan skapa sysselsättning och tillväxt i hela landet, särskilt i landsbygdsområden. För att kunna utvecklas och växa i Sverige behöver branschen ges förutsättningar att så göra, och en viktig väg fram för att nå målen är att minska regelbördan och göra vattenbruket mer tillåtande i gällande regelverk.

För vattenbruket är det viktigt att det skapas förutsättningar att få tillgången till utrymme och vatten, det är en viktig förutsättning för att vattenbrukssektor ska kunna växa och bli en resilient och konkurrenskraftig sektor. Vår jordglob består av ca 71% oceaner, hav, sjöar och vattendrag. De övriga ca 29% är landareal och som är konkurrensutsatt. Sverige har en lång kust och vi har många sjöar och vattendrag där vi kan skapa möjligheter för vattenbruket att tillåtas växa. Våra vattenbruksdjur och växter måste ha tillgång till vatten, det är en grundförutsättning för att kunna bedriva verksamhet.

Utredningens författningsförslag och förslag på vidare utredningsuppdrag är en viktig pusselbit tillsammans med andra regellättnader som behöver genomföras och som även är i linje med bland annat Sveriges livsmedelsstrategi och strategin för svenskt vattenbruk med tillhörande handlingsplaner.

Organisationerna delar utredningens bedömning att det inte kan anses vara ett effektivt utnyttjande av myndighetsresurser att olika myndigheter i princip prövar samma frågor. Vi har för svenska primärproducenter inom vattenbruket byggt upp ett regelverk och en myndighetsstruktur som innebär att varken företagen eller myndigheterna får förutsättningar och ges möjlighet att göra rätt och följa alla regelverk. Vilken företagare och

myndighetshandläggare kan varje dag hålla flera hundratals EU- direktiv, Svenska lagar, förordningar och föreskrifter etcetera i minnet?

Organisationerna är inte emot att det finns lagar och regler för företag att följa men vi måste bygga upp ett regelsystem som är möjligt att efterleva för de mycket små mikroföretagen till de stora företagen.

Myndigheterna måste också ha kunskap om alla regelverk som en specifik bransch omfattas av, även de som de själva inte har en roll och ansvar för. Detta för att myndigheterna måste kunna säkerställa att de beslut de ska fatta inom ramarna för sitt ansvarsområde inte innebär att de fattar beslut som står i strid med annan lagstiftning. Idag har de myndigheter som vattenbruksbranschen omfattas av inte en grundläggande kunskap om alla regelverk som branschen omfattas av varför det även blir svårt för dem att göra ett bra jobb, att kunna ge råd och stöd till företagen och inte fatta beslut som står i strid med andra beslut etcetera.

Organisationerna anser att vi måste börja ”städa upp” i alla regelverk som våra svenska primärproducenter inom vattenbruket omfattas av. Vi ska inte införa nya regelverk utan att ta bort något befintligt. Vi måste även se över vilka svenska regleringar som vi överimplementerar från EU regelverk. Svenska vattenbruksföretag ska kunna bedriva verksamhet på lika konkurrensvillkor som kollegor i branschen verksamma inom EU.

Synpunkter kapitel 1

Förslag till förordning (2026:000) om vattenbruk (1.1)

Organisationerna stödjer utredningens förslag i rubricerad förordning.

Organisationerna vill betona betydelsen av att berörda myndigheter säkerställer att de har erforderlig kunskap och kompetens om vattenbruk, om inte detta finns på plats kommer det vara svårt att uppnå syftet med förslaget.

Förslag till förordning (2026:000) om miljöhänsyn i vattenbruket (1.2)

Organisationerna stödjer utredningens förslag i rubricerad förordning.

Organisationerna vill betona betydelsen av att Havs- och vattenmyndigheten ges i uppdrag att säkerställa att de har erforderlig kompetens inom vattenbruk. Havs- och vattenmyndigheten har sedan bildandet av myndigheten haft i uppdrag att arbeta med vattenbruksfrågor, exempelvis ta fram vägledning, men detta arbete har varit mycket begränsat i omfattning nästintill obefintligt. De har även äldre information på sin hemsida och som idag inte är aktuellt, vid påtalande om dessa brister vidtas inga åtgärder. För att kunna meddela föreskrifter om vilka organismer som får födas upp eller odlas samt kunna föreslå försiktighetsmått måste det finnas en gedigen kunskap om vattenbruksbranschen. Denna kunskap behöver även fortlöpande utvecklas vidare för att inte beslut ska fattas på felaktiga grunder med mera. Vi bör kunna ställa höga krav på våra nationella myndigheter, att de exempelvis gör det arbete som åligger dem att utföra.

Förslag till lag om ändringar i miljöbalken (1998:808) (1.3)

Organisationerna stödjer utredningens förslag i rubricerad förordning.

Det är bra och viktigt för rättssäkerheten att det införs en definition av vattenbruk i miljöbalken. När det gäller förslaget i 12 kap. 10 § a-b se Organisationernas synpunkter under rubriken 1.2.

Förslag till lag om ändringar i fiskelagen (1993:787) (1.4)

Organisationerna stödjer utredningens förslag i rubricerad förordning och som innebär att den dubbelprovning som idag sker mellan miljöbalken och fiskelagstiftningen och den särreglering som odlingstillståndet innebär tas bort.

Ändringen innebär som framkommer i utredningen att vattenbruket i högre utsträckning kommer att behandlas likt annan livsmedelsproduktion och att provning av fisk, vattenlevande kräftdjur och vattenlevande blötdjur provas likt exempelvis alger och sjöpunng som inte omfattas av fiskerilagstiftningen.

Länsstyrelsen har genom särskilt yttrande (se sidan 751) lyft en oro om att kommunerna inte besitter den kunskap som behövs för att hantera de anmälningsskyldiga miljöfarliga vattenbruksverksamheterna etcetera. Organisationerna vill upplysa om att inte heller alla handläggare på länsstyrelserna har erforderlig kompetens om vattenbruksbranschen. Därför är det av yttersta vikt att Jordbruksverket får ett tydligt uppdrag att genomföra utbildning av handläggare på berörda myndigheter och kommuner samt ta fram vägledning och information etcetera.

Vi ska även komma ihåg att myndigheterna och kommunerna har en möjlighet att förelägga en verksamhetsutövare att söka tillstånd om det anses vara motiverat exempelvis utifrån vald odlingsart eller lokalisering även fast verksamheten är exempelvis en anmälningsskyldig miljöfarlig verksamhet. Det vill säga länsstyrelsens oro för att "fel beslut tas" kan tolkas som att det handlar om en oro att kommunen ska fatta ett beslut på ett sådant sätt som inte länsstyrelsens handläggare hade gjort om de hade handlagt ärendet.

Kommunen likt länsstyrelsen ska tillse att de har den kunskap och kompetens som behövs för att genomföra uppdraget, i detta fall att hantera anmälningsskyldiga miljöfarliga verksamheter. Vid godkännande av en anmälningsskyldig miljöfarlig verksamhet ska inte enkom fiskeintresset beaktas utan det ska göras en samlad bedömning av den anmälda verksamhetens tillåtlighet enligt miljöbalken i ett bredare perspektiv där de allmänna hänsynsreglerna beaktas etcetera. Kommunerna har även en möjlighet att skicka en inkommen anmälan till länsstyrelsen på remiss, på så sätt finns det en möjlighet att lämna synpunkter för länsstyrelsens handläggare som besitter en specifik fiskkompetens när detta bedöms vara relevant. I detta sammanhang är det även viktigt att beakta vad som regleras i MKB-direktivet.

Förslag till förordning om ändringen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen (1.5)

Organisationerna stödjer utredningens förslag i rubricerad förordning och som behövs för EU:s gemensamma fiskeripolitik ska kunna genomföras i Sverige.

Förslag till förordning om ändringar i miljöprovningsförordningen (2013:251) (1.6)

Organisationerna stödjer utredningens förslag i rubricerad förordning.

Förslag till förordning om ändring i miljöbedömningsförordningen (2017:966) (1.7)

Organisationerna stödjer utredningens förslag i rubricerad förordning.

Organisationerna vill betona vikten av att berörda myndigheter, som ska göra en bedömning av om verksamheten har betydande miljöpåverkan eller inte måste ges i uppdrag att säkerställa att de har erforderlig kunskap och kompetens inom vattenbruk, om inte kompetensen finns kommer berörd myndighet ha svårt att nå målet och syftet med förslaget.

Synpunkter kapitel 10

Dubbelprövning i miljö- och fiskelagstiftningen (10.4.2) och utredningens förslag om ändringar i fiskelagstiftningen (10.5)

Organisationerna anser att det är av betydelse att både komma ihåg utredningens uppdrag om att förenkla förutsättningarna att bedriva vattenbruk i Sverige och att huvudsyftena med miljöbalken att förenkla rättssystemet och minska antalet prövningar. Det är även viktigt att komma ihåg att Fiskelagen inte arbetades in i miljöbalken likt exempelvis Jordbruket (se tex. sid. 480-481). Utredningens förslag att lyfta bort vattenbruket från Fiskelagen i de delar som föreslås är därför helt i enlighet med utredningsuppdraget och syftet med miljöbalken och ett viktigt steg i att arbeta in relevanta delar av Fiskelagen i miljöbalken.

Organisationerna noterar även en tydlig skillnad som finns mellan fisket och vattenbruket i Fiskelagen. Fiskelagen innehåller inte någon bestämmelse om att de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken eller miljökvalitetsnormerna i 5 kap. miljöbalken ska tillämpas vid prövning enligt lagen (se tex. s. 483). Hur kan det komma sig att primärproduktionen inom vattenbruket ska följa miljölagstiftningen i dessa avseenden och fiskelagstiftningen med flera regelverk men fisket ska inte göra detta? Idag innebär detta bland annat en dubbelprövning för vattenbruket, att behöva söka tillstånd både kopplat till Fiskelagen som Miljöbalken, vilket utredningen redogör för.

I 28 § Fiskelagen regleras krav på tillstånd för att fisk ska få sättas ut, flyttas eller odlas. Ett beslut som idag ska prövas av Länsstyrelsen. Länsstyrelsens beslut kan överklagas till Jordbruksverket, därifrån vidare till förvaltningsdomstolarna. De bör noteras att de beslut som ska prövas enligt miljölagstiftningen överklagas i en annan rättsinstans och ordning från exempelvis Miljöprövningsdelegationen vidare till mark- och miljödomstolen och vidare till Mark- och miljööverdomstolen samt Hovrätten. Ärenden som hanteras på en kommun eller länsstyrelse inom ramarna för miljöbalken har en längre överklagningsväg att vandra. Organisationerna delar utredningens bedömning att det inte är ett effektivt utnyttjande av myndighetsresurser att olika myndigheter i princip prövar samma frågor och att så många myndigheter är involverade i processen. Organisationerna önskar även påtala att dessa överklagningsprocesser i de olika rättsinstanserna för fiske- som miljöbalksprövningen inte är synkroniserade med varandra i tid varken under handlägningsprocessen som när det gäller antalet år som beviljas i tillståndstid.

Det är en brist idag, och skapar en rättsosäkerhet med mera, att vi har en reglering i Jordbruksverkets föreskrifter samt i Fiskeförordningen om att hänsyn ska tas till vattenområdets särart och arter och stammar av nationellt intresse (se tex. Sidan 484-487). Men det finns ingen definition av vattenområdets särart och stammar av nationellt intresse, eller regeringsbeslut, om vilka dessa arter och stammar är som är av nationellt intressen. Denna otydliga reglering har genom åren inneburit att olika handläggare gör olika tolkningar och tillämpningar av regelverket. Även ordet "påtagligt" (se SJVFS 2021:13) öppnar upp för olika tolkningar, vilket skapar en rättsosäkerhet och företagen hamnar i en svår motbevisprocess (se tex. sid. 488-489). Som framkommer i utredningen är det otydligt vad som ska prövas inom ramen för ett odlingstillståndet, det varierar idag mellan olika myndigheter i landet och i vissa fall mellan olika handläggare på samma länsstyrelse.

Fram tills idag har heller ingen skillnad gjorts om vattenbrukets anläggning är lokaliserad i hav, sjö, vattendrag eller på land, alla har behövt söka odlingstillstånd fast att det framkommer i utredningen att Fiskelagen inte omfattar anläggningar på land. Organisationerna ser detta som mycket allvarligt, att företag har fått rådgivning och information om att söka odlingstillstånd, och som de egentligen inte behöver söka, och att ingen

myndighet har reagerat på detta under alla dessa år. Ett tillstånd enligt Fiskelagen innebär inte endast en ökad administration och kostnad i ansökningsförfarandet utan innebär även en efterföljande tillsyn och kontroll som ger ökad administration och en kostnad etcetera.

Inkonsekvenser och skillnader mellan prövningar i dagens miljölagstiftningen (10.6)

Organisationerna delar utredningens slutsatser kring inkonsekvent behandling av vattenbruksverksamheter i miljöbalken, både avseende miljöfarlig verksamhet som vattenverksamhet.

Organisationerna stödjer även förslaget att det är angeläget att regleringen är så enhetlig som möjligt för vattenbruk samt att vattenbruk ska definieras i miljölagstiftningen. Det är viktigt att undvika gränsdragningsproblematiken avseende vilken reglering ett vattenbruk avseende olika organismer ska prövas enligt.

Utredningens förslag om ändringar prövningar enligt miljöbalken och andra förslag kopplade till dessa prövningar (10.7)

Definitionen av begreppet vattenbruk - Riksintresse vattenbruk (10.7.2)

Organisationerna delar utredningens förslag om att vattenbruket ska definieras i miljöbalken.

Förslag till ny utredning:

I utredningen redogörs även för 3 kap. 5 § miljöbalken och bland annat att det inte varit möjligt inom ramarna för denna utredning att förslå förändringar av bestämmelsen mm (se tex. sid. 519). Organisationerna anser att det finns anledning att utreda vidare bestämmelserna i 3 kap. 5 § Miljöbalken. I exempelvis 3 kap. 5 § miljöbalken regleras att:

5 § Mark- och vattenområden som har betydelse för rennäringen eller yrkesfisket eller för vattenbruk skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra näringarnas bedrivande.

Vi har områden i Sverige som är utpekade som riksintressen för rennäringen och yrkesfisket. Men för vattenbruket saknas utpekade riksintresseområden, vilket bland annat innebär att 5 § saknar betydelse i prövning av tillåtligheten av en verksamhet eller åtgärd. Sverige har många hav-, sjöar och vattendrag som lämpar sig för vattenbruk och som kan pekas ut som riksintresse för vattenbruk. De befintliga vattenbruksanläggningarna har heller inte, eftersom de inte är utpekade riksintressen, något skydd mot åtgärder som kan påtagligt försvåra näringarnas bedrivande.

För att lyfta ett exempel på åtgärder som fram till idag inte har utretts om åtgärderna kan påtagligt försvåra vattenbrukets bedrivande är beslut om den nationella planen för moderna miljövillkor och utpekandet av prövningsgrupper och tidplaner mm. för vattenkraften. Merparten av produktionsvolymerna idag inom svensk fiskodling bedrivs i reglerade vatten. I arbetet med nationella planen har bland annat lyfts att syftet är att minska miljöpåverkan, och att det är viktigt att kulturmiljön beaktas. De påtagliga risker som föreligger och som kan försvåra vattenbrukets bedrivande av verksamhet i berörda vattenområden måste omgående beaktas i arbetet med omprövning av vattenkraften, och är inte gjort fram till idag. En viktig åtgärd för att skydda vattenbruket mot åtgärder som kan påtagligt försvåra näringens bedrivande är att peka ut områden av riksintresse för vattenbruk. I ett första steg i arbetet med att peka ut områden av riksintresse för vattenbruk bör arbetet prioriteras i den ordning som prövningsgrupperna inom nationella planen följer. Lämpligen kartläggs vilka vattenbruk som är lokaliserade i de vattenområden som omfattas av nationella planen och utredningar genomförs om vilka skydd som behövs för att inte påtagligt försvåra vattenbrukets bedrivande och

riksintressen för vattenbruket pekas ut. Utredningen bör även omfatta att se över möjligheterna till samexistens mellan energiproduktion och vattenbruk det vill säga fokusera på att lösa de målkonflikter som kan finnas mellan olika intressen och arbeta för en lösning som innebär samexistens. Precis som att vi människors är i behov av livsmedel för vår överlevnad är vi även i behov av energiproduktion.

Allt vattenbruk kan ses utgöra miljöfarlig verksamhet (10.7.3)

Det har inte ingått i utredningen att se över systematiken i miljöbalken eller definitionerna av vad som är att ses som exempelvis miljöfarlig verksamhet, vattenverksamhet etcetera. Utifrån nuvarande utformning av miljöbalken är det lämpligt att vattenbruket ska prövas enligt miljöfarlig verksamhet enligt utredningens förslag.

Förslag till ny utredning:

Organisationerna anser dock att det kan finnas anledning att särskilt utreda **om och hur livsmedelsproduktion i primärproduktion ska regleras i miljöbalken**. Att primärproduktion av mat oavsett om det är vattenlevande eller landlevande djur och växter bedöms vara något miljöfarligt enligt miljöbalken har bland annat en stor pedagogisk utmaning. Att likställa matproduktion i primärproduktionen med annan miljöfarlig verksamhet som avfallsanläggningar, avloppsreningsverk, gruvor, täkter, kemi,- och skogsindustri med flera sänder fel budskap, och är vilseledande.

Organisationerna anser därför att det kan finnas anledning att utreda vidare var svensk primärproduktion av djur och växter inom vattenbruket som inom de gröna näringarna ska inordnas i miljöbalken.

Vid prövning av tillåtligheten enligt miljöbalken ska inte heller en bedömning göras av exempelvis samhällsnyttan av att producera mat i Sverige göras, inte heller ska ett självförsörjning,- eller beredskapsperspektiv vägas in vid prövning av tillåtligheten av att producera mat i Sverige. De senaste årens olika kriser och krig i vår värld innebär att vi bland annat behöver se över och modernisera vår miljölagstiftning så att den även inkluderar en bedömning av tillåtligheten som beaktar både social,- ekonomisk och miljömässig hållbarhet som samhällsnyttan av att vi har en matproduktion i Sverige, och som bidrar till att öka självförsörjningsgraden och beredskapen av mat. Organisationerna noterar likt utredningen att det idag även sker olika regleringar mellan landlevande djur och växter kontra vattenlevande djur och växter avseende gränser för anmälningsplikt och tillståndsplikt, vilket bör utredas parallellt med syfte att skapa en robust primärproduktion av mat i Sverige. En robust primärproduktion skapar möjligheter för nästa led i värdekedjan att växa och bli starkt. En robust livsmedelsproduktion i fredstid ökar möjligheterna att vidta de åtgärder som kan behövas i händelse av kris eller krig.

Ändringar i bestämmelserna om Vattenverksamhet (10.7.4)

Organisationerna stödjer utredningens förslag om ändringar i bestämmelserna om vattenverksamhet.

Förslag till ny utredning:

Det har inte ingått i utredningen att analysera närmare uttag av vatten s.k. vattenverksamhet enligt 11 kapitlet miljöbalken. För att ytterligare underlätta prövning av tillåtligheten för vattenbruksföretag som har behov av att göra uttag av vatten, utöver att söka tillstånd eller göra en anmälan enligt 9 kap. miljöfarlig verksamhet, bör det utredas vidare om det finns anledning att harmonisera gränserna mellan U,- C,- B,- och A verksamheter med de gränser som reglerar om en vattenverksamhet är anmälningspliktig eller tillståndspliktig verksamhet.

Exempelvis ett landbaserat vattenbruk och som använder mer än 40 ton foder per år är en B-verksamhet och ska tillåtlighetsprövas av Miljöprövningsdelegationen. Samma verksamhet kan ha ett vattenuttag som motsvarar en tillståndspliktig vattenverksamhet och ska då prövas av mark- och miljödomstolen. Nu finns det

en möjlighet att samordna tillåtighetsprövningen av både 9 och 11 kap. MB i mark- och miljödomstolen, men en översyn där de båda prövningarna bättre harmoniserar med varandra i gränsdragningar mellan anmälningsplikt och tillståndsplikt är att föredra. Alternativt att minska ner på antalet prövningsmyndigheter och koncentrera prövningen till färre myndigheter. Annat alternativ är att utreda hur livsmedelsproduktion i primärproduktion ska regleras i miljöbalken, se synpunkter under 10.7.3.

I en kommande utredning gällande vattenuttag är det även viktigt att analysera skillnaderna mellan jordbruket och vattenbruket. Enligt utredningen är jordbruket undantaget i 11 kap. 11 § MB. Det kan antas att det i vissa fall inom jordbruket kan göras uttag av ytvatten och eller grundvatten som är tillståndspliktiga vattenverksamheter men som inte behöver göra en anmälan eller söka tillstånd för vattenuttaget. I undantaget för vattenverksamhet för jordbruket inkluderas inte inkom husbehov och värmeförsörjning utan även vattning av kreatur, mjölkbehandling och annat vanligt lantbruksändamål etcetera. Det finns anledning att utreda vidare om även vattenbrukets behov av uttag av vatten ska inkluderas i undantaget och vad som då ska ingå i detta. En bedömning har troligen gjorts att jordbrukets undantag inte urholkar miljöskyddet? Det bör utredas vidare vilket vattenuttag inom vattenbruket som kan ingå i undantaget. I fortsatt utredningsarbete är det även av betydelse att se hur andra medlemsstater i EU hanterar vattenuttaget inom jordbruket och vattenbruket samt EU-rätten på området.

Ändringar i bestämmelser om miljöfarlig verksamhet (10.7.5)

Organisationerna stödjer utredningens förslag om ändringar i bestämmelserna i miljöprövningsförordningen.

Eftersom odlingstillståndet enligt fiskelagstiftningen föreslås tas bort delar Organisationerna utredningens bedömning av att införa en anmälningsplikt i miljöprövningsförordningen. Det är av betydelse att de myndigheter som utövar tillsyn enligt miljöbalken får information om verksamheten som pågår, framförallt för att kunna säkerställa att det inte introduceras främmande arter och stammar. Även om invasiva främmande arter, arter och stammar regleras i (EU) 11/43/2014 samt i (EG) nr 708/2007 kan Organisationerna instämma i utredningens resonemang att det, även om det är små vattenbruks verksamheter, kan det vara viktigt att få vetskapen om dess existens och möjlighet att pröva även dessa verksamheter.

Organisationerna delar även utredningen bedömning att de vattenbruksverksamheter som nu föreslås undantas 11 kap. 11 § 2 MB ska hanteras enligt utredningens förslag inom miljöfarlig verksamhet. Förslaget innebär att vattenbruket bedöms mer likartat och att det inte sker en särbehandling beroende av vilken art som odlas etcetera.

Organisationerna önskar dock betona vikten av att det skyndsamt tas fram en vägledning till kommunerna och där det tydliggörs vad en anmälan bör innehålla för olika typer av vattenbruk. En e-tjänst och/eller digital blankett bör tas fram som underlättar administrationen för företagen så väl som för kommunen som ska handlägga ärendet.

Havs- och vattenmyndigheten bör få i uppdrag av regeringen att utreda vissa gränser för tillstånds- och anmälningsplikt i 3 kap. miljöprövningsförordningen (10.7.6)

Som framkommer i utredningen infördes fodergränserna i lagstiftningen 2007. Jordbruksverket föreslog en justering av gränserna i deras regelförenklingsuppdrag som redovisades under september 2020.

Organisationerna stödjer utredningens förslag om att se över gränserna mellan anmälningsplikt och tillståndsplikt i syfte att förenkla för vattenbruket. Organisationerna vill betona betydelsen av att berörda myndigheter ska ges i uppdrag att arbeta nära vattenbruksforskningen och vattenbruksnäringens organisationer inom ramarna för utredningsuppdraget, detta för att säkerställa att kompetens om vattenbruk

finns för att kunna genomföra uppdraget. Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverkets kompetens inom vattenbruk idag är mycket svag, med få eller egentligen näst intill inga resurser på plats idag.

Det är även viktigt att det ingår i utredningen att se på hur andra medlemsstater i EU reglerar vattenbruket och hur regleringen ser ut inom EU-rätten avseende anmälningsplikt och tillståndspliktiga vattenbruksverksamheter.

Ändringar i bestämmelserna om miljöbedömningar (10.7.7)

Organisationerna stödjer utredningens förslag om att fiskodling eller övervintring av fisk där mer än 40 ton foder förbrukas per kalender år ska inte antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Organisationerna önskar dock lyfta att det finns en risk för att detta per automatik inte innebär en förenkling utan det uppstår en ökad rättsosäkerhet eftersom det hamnar på enskilda handläggare att fatta beslut om en verksamhet eller åtgärd kan ha en betydande miljöpåverkan. Att fatta ett sådant beslut innebär att den/de berörda handläggaren/handläggarna behöver ha en god kunskap och kompetens om vattenbruket som sådant och dess miljönyttor och miljöpåverkan rent generellt men även kopplat till den specifika arten, lokaliseringen etcetera. Men detta innebär även att eftersom verksamhetsutövaren måste vänta på att länsstyrelsen ska fatta beslut i frågan om verksamheten kan antas medföra en betydande miljöpåverkan påverkar det tiden att få ett tillstånd på plats. Vilket inte behövs när en verksamhet alltid ska anses ha en betydande miljöpåverkan.

Länsstyrelsen ska fatta beslutet så snart som möjligt och senast 60 dagar efter att länsstyrelsen har fått samrådsredogörelsen. För det första är 60 dagar en lång tid för att fatta ett sådant relativt enkelt beslut (om kunskap finns om branschen) och en tid som är med och bidrar till den totala tiden att få ett tillstånd på plats tar tid. Varje led i samråds- och prövningsprocessen behöver kortas ned. Det är oklart hur de 21 länsstyrelserna klarar av att hålla dessa 60 dagar idag? Om denna process kan kortas ned ytterligare, att länsstyrelsen ska fatta beslut inom 30 dagar och om de inte fattar beslut inom 30 dagar ska konsekvensen av en fördröjd handläggningstid vara att verksamhetsutövaren inte behöver invänta beslut utan avsaknad av beslut från länsstyrelsen ska ses som att verksamheten inte är att ses som betydande miljöpåverkan och en s.k. liten miljökonsekvensbeskrivning¹ tas fram. Organisationerna önskar även betona vikten av att det tas fram en vägledning kring vad en liten MKB ska innefatta för vattenbruket som näring.

Inom vattenbruket är det som regel korta tidsbegränsade miljötillstånd som ges och inte tillsvidare tillstånd. Detta innebär att varje gång och innan det befintliga tillståndet ska löpa ut behöver ett helt nytt tillstånd sökas (dvs det är inte frågan om omprövning eller ändringstillstånd) och vid varje ny ansökan ska då en bedömning göras av om verksamheten har betydande miljöpåverkan eller inte. Detta är ett förfarande som andra miljöfarliga verksamheter som meddelas tillsvidare tillstånd inte berörs av. Hur kan det komma sig att primärproduktion av mat som exempelvis inom vattenbruket meddelas korta tidsbegränsade tillstånd medan andra miljöfarliga verksamheter meddelas tillsvidare tillstånd exempelvis gruvor, kemi,- och skogsindustri med flera, det sänder ett budskap om att matproduktionen i Sverige är mer miljöfarlig än andra industrier och att matproduktionen i Sverige är inte lika samhällsviktig som andra miljöfarliga industrier? Denna syn på svensk matproduktion förfaller mycket anmärkningsvärd och är en förklaring till att vattenbruket inte växer. Se på exempelvis Norge och Finland och hur dessa länder värderar och har höjt statusen för sin inhemska matproduktion.

¹ Notera att det i lagrådsremiss "Steg mot en mer effektiv miljöprövning" inlämnad 2024-05-02 (avsnitt 6.3 sid 53) finns förslag om att begreppet liten MKB ska bytas ut mot förenklat underlag.

Organisationerna instämmer i utredningens bedömning att vi ska sträva efter att följa MKD-direktivet, och inte överimplementering detta i svensk miljö rätt. I MKB direktivet 201//92/EU punkt 7 framkommer att en verksamhet eller åtgärd som kan antas leda till betydande miljöpåverkan bör ges först efter det att en bedömning har gjorts av den huvudsakliga påverkan som projektet kan antas medföra. Definition saknas av vad som menas med huvudsakliga påverkan. I punkt 11 lyfts även att hänsyn ska tas till relevanta urvalskriterier. I artikel 2 punkt 1 framkommer även att projekt som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska bli föremål för krav på tillstånd och en bedömning av påverkan ska göras innan tillstånd ges. Ska MKB direktivet tolkas som att om ett projekt inte är betydande miljöpåverkan räcker det med en enklare anmälningsförfarande dvs. det är frågan om en C- verksamhet inte en B- eller A - verksamhet? I bilaga 1 lyfts projekt som ska alltid anses ha betydande miljöpåverkan. I bilaga 2 lyfts projekt som ska granskas från fall till fall eller sätta gränsvärden eller kriterier mm. Intensiv fiskodling är en sådan verksamhet som listas i bilaga II f. I bilaga III finns listat urvalskriterier för att kunna bedöma om projektet kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller inte. Det kan konstateras att listan över urvalskriterier är relativt sätt mycket generell och öppnar upp för olika tolkningar och tillämpningar gällande omfattningen av vad som ryms under respektive kriterier dvs hur omfattande ska projektet redogöra för projektets påverkan på berörda urvalskriterierna för att myndigheten ska kunna göra en bedömning om ett projekt kan ha betydande miljöpåverkan eller inte?

Bemyndiganden att utfärda generella föreskrifter för vattenbruket (10.7.8)

Organisationerna stödjer utredningens förslag i vissa delar om att vid behov ta fram föreskrifter för vattenbruket.

Men det finns vissa farhågor kring att ge Havs- och vattenmyndigheten detta uppdrag. Detta med anledning av och som nämnts tidigare att de har idag en mycket begränsad kompetens om vattenbruket. För att ta fram föreskrifter som ska underlätta vid prövning och tillsyn enligt miljöbalken och bidra till att prövningsprocessen blir effektiv förutsätter detta att det finns en kompetens inom vattenbruk hos berörd myndighet. I sammanhanget bör det även noteras att det idag är Naturvårdsverk som är huvudansvarig för miljöfarliga verksamhet, som vattenbruket ska prövas enligt så frågan är vad Naturvårdsverket ska ha för roll och ansvar i framtagandet av föreskrifter för miljöhänsyn i vattenbruket? Miljöhänsyn kan inte enkom vara aktuellt för vattenlevande arter och miljön i övrigt i vattenområden utan ett vattenbruk lokaliserat på land kan ha en påverkan på exempelvis landlevande arter och landsmiljön vilket är inom Naturvårdsverks ansvarsområde.

Organisationerna kan konstatera att vi byggt upp en myndighetsstruktur som drar skarpa gränser mellan exempelvis olika miljöer som vatten, mark, luft medan olika verksamheter och åtgärder kan ha en inverkan på dem alla i olika grad, vilket innebär att företagen har att förhålla sig till många olika regelverk och myndigheter och som innebär regelkrångel, ökad administrativ börda etcetera. Men det innebär även svårigheter för myndigheterna att kunna alla regelverk som en bransch omfattas av och det är svårt för myndigheterna att säkerställa att de har den kompetens som krävs för en specifik bransch.

Organisationerna har sett flera exempel på föreskrifter som är s.k. skrivbordsprodukter det vill säga de fungerar varken för företagen att följa i den dagliga driften eller för tillsynsmyndigheten att kontrollera att företagen följer föreskriftens regleringar. Detta gör att det i vissa fall kan vara att föredra att mer branschspecifika vägledning tas fram och som uppdateras löpande allt eftersom ny kunskap inhämtas.

Konsekvenser av utredningens förslag om ändringar i fiske- och miljölagstiftningen och hur lagstiftningen kan främja hållbar utveckling (10.8)

Närmare om hur lagstiftningen kan främja hållbar utveckling (10.8.1)

Utredningen redogör för i bland annat avsnitt 10.8.1 (sid. 553-554) att en del av uppdraget är att främja ökad hållbarhet och där hållbarhetens tre dimensioner; miljömässig, ekonomisk och social ska ingå. Syftet med miljöbalken och i dess förarbete framgår det att det är den ekologiska hållbarhetsaspekten som avses.

Förslag till ny utredning:

Organisationerna anser att det är en brist att miljöbalkens syfte idag inte är att beakta hållbarhetens tre dimensioner; miljömässig, ekonomisk och social. Denna fråga om hållbarhetsdimensionerna och att hänsyn inte tas till vattenbrukets samhällsnytta vid avvägning om en verksamhet ska tillåtas att starta eller inte har inte ingått i utredningens uppdrag. Eftersom en sådan utredning bör inkludera inte bara vattenbruket utan det omfattar om en översyn av miljöbalkens syfte, och för alla typer av verksamheter och åtgärder, bör en särskild utredning tillsättas för att utreda möjliga författningsändringar med mera.

Övriga problem i nuvarande lagstiftning (10.9)

Vattenbruk i den fysiska planering (10.9.1)

Som framkommer i utredningens avsnitt 10.9.1 lyfts det i kommissionens strategiska riktlinjer för ett mer hållbart och konkurrenskraftigt vattenbruk i EU att tillgången till utrymme och vatten är en viktig förutsättning för att unionens vattenbrukssektor ska kunna växa och bli resilient och konkurrenskraftig sektor. Vidare lyfts betydelsen av en fysisk planering av både hav, sjöar, vattendrag och landbaserat vattenbruk.

Organisationerna delar utredningens bedömning att i den fysiska planeringen peka ut lämpliga lokaliseringar skulle underlätta. Denna fråga hör till viss del samman med Organisationernas synpunkter ovan gällande att det idag saknas ett utpekande av områden av riksintresse för vattenbruk i 3 kap. 5 § MB.

Kav på processuell rådgivning vid tillstånd för vattenverksamhet (10.9.2)

Frågan om den s.k. rådgivning över det berörda vattenområdet i avsnitt 10.9.2 i utredningen hör även delvis ihop med att i den fysiska planeringen peka ut områden lämpliga för vattenbruket eftersom vattenbrukaren behöver välja en lokalisering där rådgivning kan styrkas.

Organisationerna delar utredningens bedömning om att en utredning bör tillsättas enligt utredningens förslag.

Outredda vatten (10.9.3)

Som framkommer i utredningen finns det många vattenområden i Sverige som är s.k. outrett vatten. Organisationerna delar utredningens bedömning om att kommunerna bör utreda detta enligt utredningens förslag.

Synpunkter kapitel 11

Förslag och bedömningar avseende samverkan och stöd vid prövning (11.3)

Ärendekonzentration (11.3.1)

Utredningen lyfter att ärendekonzentration till en eller ett fåtal centrala myndigheter eller en ny myndighet inte har ingått i uppdraget att utreda utan att detta behöver utredas i särskild ordning.

Organisationerna kan dela denna bedömning samtidigt väcks frågor beaktat de åtgärdsförslag som exempelvis lyfts i EU kommissionens strategiska riktlinjer, och att det finns behov av att öka primärproduktionen av mat i EU och i Sverige, och stärka självförsörjningsgraden och beredskapen av mat etcetera. Organisationerna anser att en alternativ väg fram kan vara att samla all matproduktion i en nationell

myndighet med ansvar för såväl prövning, tillsyn och kontroll och där alla hållbarhetsdimensioner och samhällsnyttan av matproduktion i Sverige etcetera ingår i uppdraget. Idag är livsmedelsproducenterna i Sverige exempelvis primärproduktionen och vidare förädling av maten berörda av och har att följa ett rigoröst antal regelverk, såväl svenska som av EU framtagna och till detta kommer att det är många olika myndigheter involverade.

En koncentration till en nationell myndighet är ett betydligt mer omfattande utredningsuppdrag och föreslagna förvaltningsåtgärder behöver därför vidtas oavsett om beslutas fattas att en ny utredning ska tillsättas. Om en ny utredning ska tillsättas, att koncentrera all livsmedelsproduktion oavsett näring, behöver även frågor som särreglering av livsmedelssektorn som en samhällsviktig näring för Sverige utredas.

Ansvaret för svensk livsmedelsproduktion är även ett delat ansvar mellan flera departement, kanske bör det inrättas ett nytt departement som har ansvaret för svensk livsmedelsproduktion, genom hela värdekedjan, ett livsmedels departement. Departement kan exempelvis ha ansvar för vattenbruk, fiskerinäring, jordbruk mm och både förvaltning av näringarna som import och export av livsmedel samt även frågor som livsmedelsförsörjning och beredskap av livsmedel med mera.

Det finns även initiativ inom organisationer i EU att samarbete mellan sektorer inom EU:s fiskeri- och vattenbruksindustri behöver utvecklas etcetera (tex. AIPCE, EAPO, FEAP & EUROPECHE). Idag upplevs jordbrukssektorn få ett stort utrymme, både inom EU som i Sverige. Vi behöver lyfta jordbruket, fisket och vattenbruket som separata näringar på kommissionens som svenska regeringens dagordning i vissa frågor och i andra finna vägar fram för ökat samarbete och samordning.

Stöd till vattenbrukarna bör utökas och en digital kontaktpunkt införs (11.3.2)

Organisationerna stödjer förslaget om att stöd till vattenbrukarna ska utökas och digital kontaktpunkt införs. Det bör dock betonas betydelsen av att om förslaget ska falla väl ut behöver de utpekade myndigheterna erhålla resurser till detta och att det behöver finnas en långsiktig plan för detta arbete (inkl. finansiering).

Vägledning ska tas fram (11.3.3)

Organisationerna stödjer förslaget om att en vägledning ska tas fram och att det regleras i ny föreslagen förordning om vattenbruk.

Organisationerna önskar lyfta betydelsen av att vägledning även ska inkludera hur kvarvarande överlappningar mellan de regleringar som styr vattenbruket kan hanteras och olika myndigheters roll och ansvar samt vägleda om hur gränsdragningarna ska tillämpas vid prövning, tillsyn och kontroll inom bla. frågor som kopplar till smittskydd som aktualiseras i prövningar enligt både djurhälso- djurskydd,- och miljölagstiftningen, men även regleringar om animaliska biprodukter. Som framkommer i utredningen kommer det även fortsättningsvis att finnas frågor inom ramen för de olika prövningarna som har samband med varandra. Det är viktigt att det inte sker regleringar i beslut som står i strid med varandra, eller dubbelregleringar, och som därmed gör det mycket svårt för företagen att efterleva de villkor som regleras i olika beslut samt innebär en ökad administrativ börda.

Organisationerna önskar även lyfta vikten av att det tas fram vägledning och information till berörda myndigheter om vattenbruk rent generellt.

Utbildningsinsatser bör göras (11.3.4)

Organisationerna stödjer förslaget om att Jordbruksverket ska ansvara för att tillhanda hålla utbildning till andra myndigheter och kommuner samt att detta regleras i ny föreslagen förordning om vattenbruk.

Organisationerna önskar lyfta betydelsen av att berörda myndigheter och kommuner skapar förutsättningar så att de anställda som ska ansvara för prövning, tillsyn och kontroll ska ges förutsättningar att prioritera dessa utbildningsinsatser. Det bör vara ett krav att de handläggare som ska arbeta med frågor som kopplar till vattenbruksbranschen ska besitta den kunskap och kompetens som krävs och att de därför ska ges möjlighet att få prioritera att utbilda och fortbilda sig.

Det är särskilt viktigt att även domstolarnas medarbetare erbjuds utbildning om vattenbruk då de har en viktig roll och ansvar vid tillåtighetsprövning inom miljölagstiftningen.

Reglering av digital kontaktpunkt, vägledning och utbildning (11.3.5)

Organisationerna stödjer förslagen reglering av digital kontaktpunkt och vägledning.

Möjligheten att höra remissinstanser bör nyttjas (11.3.6)

Organisationerna stödjer förslagen och delar bedömningen att även Jordbruksverket bör läggas till som remissinstans i miljöbalken. Jordbruksverkets roll och ansvar bör särskilt vara att säkerställa att dubbelprövning inte sker och att det inte sker regleringar i villkor som står i strid med lagstiftning inom Jordbruksverkets ansvars område och det som regleras i miljölagstiftningen.

Organisationerna föreslår att Jordbruksverket läggs till i 22 kap. 4 § miljöbalken:

4 § Mark- och miljödomstolen ska skicka ett exemplar av ansökningshandlingarna och av kungörelsen till Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, **Jordbruksverket**, Kammarkollegiet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, länsstyrelsen och den eller de berörda kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Handlingarna behöver dock inte skickas över, om det kan antas att det allmänna fiskeintresset eller något annat allmänt intresse inte berörs av verksamheten.

Kungörelsen ska även skickas till berörda kommuner och andra myndigheter vars verksamhet kan beröras av ansökan.

Om målet avser geologisk lagring av koldioxid, ska domstolen alltid skicka ett exemplar av ansökningshandlingarna till Sveriges geologiska undersökning och Europeiska kommissionen och underrätta dem om hos vilken aktförvarare handlingarna i målet finns tillgängliga. Detta ska göras inom en månad från det att ansökan kom in till domstolen. Lag (2012:430).

Inga författningsändringar bör göras avseende giltighetstider (11.3.7)

Organisationerna delar delvis utredningens bedömning gällande att giltighetstider kan skilja mellan olika beslut med mera samt har en viss förståelse för att författningsändringar inte genomförs inom ramen för denna utredning.

Men samtidigt är korta tidsbegränsade tillstånd och olika långa tillståndstider i olika beslut **en mycket stor hämmande faktor för tillväxten** av vattenbruksbranschen i Sverige. Företagen ges inte möjlighet till en långsiktig planering av verksamheten, avskrivningstiden för investeringar är längre än meddelade tillstånd med mera. De korta tidsbegränsade tillstånden påverkar möjligheten till att finna investerare och banker som vågar satsa och investera i branschen. Det blir även svårare att både rekrytera och behålla personal när anställningsformerna upplevs otrygga, detta eftersom personalen inte vet om de har jobbet kvar när nytt tillstånd ska sökas pga. det befintliga ska löpa ut och de rättsosäkerheter som råder om nytt tillstånd kommer att beviljas eller ej.

För företagen innebär korta, tidsbegränsade tillstånd även stora kostnader för olika typer av utredningar, konsulter och advokater samt att tid och resurser inte finns till att arbeta med utvecklings- och innovationsfrågor utan resurser får läggas på tillståndsprocesser. Vilka företag har personella resurser och ekonomiska förutsättningar att söka tillstånd, bygga upp företaget, söka nytt tillstånd pga. befintligt löper ut, och samtidigt utveckla företaget och arbeta med forskning och innovationer etcetera när man har tillstånd i spannet mellan cirka 5-12 år och det tar mellan 3- 9 år att få nya tillstånd?

Vi måste finna en juridisk lösning på korta tidsbegränsade tillstånd och olika långa tillståndstider i olika beslut. Det kan inte vara helt upp till de olika prövningsmyndigheterna att bestämma den tid som är lämplig i det enskilda fallet. Den lösningen har vi haft nu under en lång tid och den har visat sig inte vara en fungerande väg fram, om vi vill ha vattenbruksföretag i Sverige och att branschen ska tillåtas att växa.

Prövningsmyndigheterna behöver i högre grad beakta, vid beslut om tillståndstider, företagsekonomiska aspekter som ekonomisk- och social hållbarhet och inte enkom miljömässig hållbarhet. Alla dimensionerna behöver vara en del av bedömningen av tillåtligheten av en verksamhet eller åtgärd. För vattenbruksföretagen är alla tre hållbarhetsdimensionerna lika viktiga för att kunna bedriva hållbart företagande. Det är en stor brist att inte alla tre hållbarhetsdimensionerna är en del av den samlade bedömningen av tillåtligheten av en verksamhet. Som lyfts ovan innebär exempelvis korta tidsbegränsade tillstånd att det är svårt att rekrytera och behålla personal när anställningsförhållandena upplevs som bland annat osäkra, påverkar de anställdas välbefinnande, hälsa och sociala skydd etcetera (Se målen för social hållbarhet).

Prövningsmyndigheterna behöver även i högre grad beakta samhällsnytta av att producera mat i Sverige. Är det mer socialt,- ekonomiskt- och miljömässigt hållbart att andra länder producerar den mat vi behöver och att importerar denna för att vi människor som lever i Sverige ska få den mat vi behöver för att kunna säkerställa en god hälsa och välbefinnande?

Organisationerna har även noterat att flera av de frågor som aktualiseras och drivs av myndigheterna vid prövningen av tillåtligheten av en verksamhet enligt miljöbalken är av enklare karaktär och sådant som kan hanteras inom ramarna för tillsyn och kontroll. En lösning är att faktiskt myndigheterna bedriva en operativ tillsyn istället för att meddela korta tidsbegränsade tillstånd. Lagstödet finns inom ramarna för tillsynen att vidta ytterligare skyddsåtgärder, försiktighetsmått, göra mindre ändringar av en verksamhet som kan minska påverkan på miljön med mera utan att en hel ny tillåtlighetsprövning ska ske exempelvis vart 10:e år. Denna lösning kan innebära att man fördelar om resurserna från tillåtlighetsprövningen till en mer aktiv och operativ tillsyn.

Inga författningsändringar bör göras avseende handläggningstider (11.3.8)

Organisationerna delar delvis utredningens bedömning gällande handläggningstider.

Det pågår en annan utredning parallellt som bland annat har till uppdrag att lämna förslag på hur tillståndsprövning enligt miljöbalken kan förenklas och förkortas. Organisationerna vill betona vikten av att den pågående översynen av miljölagstiftningen även inkluderar de hinder som finns inom vattenbruket specifikt eftersom utredning inte föreslår författningsändringar inom handläggningstider.

Organisationerna tror att en koncentration av prövningen av tillåtligheten av vattenbruk, krav på kompetens och utbildning av domstolspersonal och handläggare inom andra berörda myndigheter och kommuner, vägledning och information kan delvis lösa de långa handläggningstiderna. Att det tar lång tid att handläggare ärenden kan till viss del bero på att erforderlig kompetens inte finns hos berörda myndigheter. Lagstadgade

tidsfrister kan införas, utan att det innebär ett försämrat miljöskydd, om myndigheterna säkerställer att den personal som arbetar med vattenbruksnäringen har erforderlig kompetens och erfarenhet. Det bör rimligen ta längre tid att handlägga ett ärende om kompetens och kunskap saknas eller inte är tillräcklig om den verksamhet som ska tillåtligsprövas.

Utredningens förslag och bedömningar gällande samarbete vid tillsyn, offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet (11.5)

Ärende koncentration är inte lämpligt (11.5.1)

Organisationerna delar utredningens bedömning gällande att det finns både för- och nackdelar med att koncentrera tillsyn och offentlig kontroll.

Ett samarbetsuppdrag ska ges till aktuella tillsyns och kontrollmyndigheter (11.5.2)

Organisationerna delar utredningens förslag om att Jordbruksverket, som samordnande myndighet, tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten, Naturvårdsverket och länsstyrelserna samarbeta samt ta fram vägledning och genomföra utbildningsinsatser i fråga om tillsyn, offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet avseende vattenbruksverksamheter.

Omfattningen av uppdraget i fråga om tillsynen och kontrollen av vattenbruksverksamheter (11.5.3)

Organisationerna delar utredningens bedömning och förslag gällande rådgivning och samarbete mellan myndigheterna samt framtagande av vägledning och utbildning med mera.

Ett författningsreglerat samarbete är inte lämpligt (11.5.4)

Organisationerna delar utredningens bedömning att det inte är lämpligt att i författning reglera ett samarbete avseende tillsyn, offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet mellan myndigheterna.

En risk som dock finns är om det inte regleras i författning nedprioriteras samarbetet mellan myndigheterna. Det lagstöd som finns idag om samverkan och samarbete nyttjas tyvärr inte i någon högre omfattning. Varför det, likt utredningen föreslår, bör ges ett regeringsuppdrag avseende samarbete till myndigheterna (se 11.5.2), istället för att det regleras i författning.

Synpunkter kapitel 12

Utredningens överväganden avseende en samlad lagstiftning för vattenbruk (12.2)

Utredningens överväganden avseende en samlad lagstiftning för vattenbruk (12.2 och 12.2.1 -12.2.4)

Organisationerna är väl insatt och medveten om de utmaningar som finns avseende en samlad lagstiftning om vattenbruk i Sverige. De författningsförslag som föreslås är en väg framåt i rätt riktning i att försöka förenkla för vattenbruksföretagen och berörda myndigheter.

Men EU och Sverige har övertid byggt upp bestämmelser som rör vattenbruket inom många olika lagstiftningar som har gjort att vi har hamnat där vi är idag, i ett krångligt och snårigt regelverk för vattenbruksnäringen som för berörda myndigheter. Vilket har gjort det mycket svårt, och komplext, för utredningen att föreslå en samlad lagstiftning för vattenbruk.

Fler åtgärder kommer att behöva vidtas än vad som föreslås i utredningen. Såväl EU som Sverige behöver börja "stada upp" i regelverken. Vi har byggt upp ett för komplext och oöverskådligt regelverkssystem. Vilka företag

och vilka myndigheter kan upprätthålla kompetens och kunskap om flera hundra, kanske tusentals, regelverk för vattenbruksnäringen? Tänk på att om vi har så många lagar att följa för en näring så blir det oöverskådligt många paragrafer i respektive lagstiftning som företagen och alla dess anställda har att förhålla sig till, varje dag i den dagliga drift.

Det säger sig självt att det är helt omöjligt att göra rätt, varje dag. Om grundförutsättningarna inte finns att göra rätt, att följa alla regelverken, vad fyller då alla dessa hundratals, kanske tusentals regelverk, för syfte? För vem finns de där?

Synpunkter kapitel 13

Ikraftträdande (13.1)

Utredningen föreslår att samtliga föreslagna ändringar ska träda i kraft den 1 januari 2026.

Organisationerna är medveten om att det kan ta tid att få på plats alla föreslagna ändringar. Om möjligt är det dock av betydelse att skyndsamt bereda föreslagna ändringar och att de träder i kraft tidigare än 1 januari 2026.

Övergångsbestämmelser (13.2)

Organisationerna delar utredningens bedömning och förslag gällande övergångsbestämmelser kopplat till ändringar i fiskelagstiftningen, i miljöbalken samt miljöprövningsförordningen.

Synpunkter kapitel 3-9, 14-15

Organisationerna har inga särskilda synpunkter på det som redogörs för i rubricerade kapitel, utöver vad som redogörs för i övriga kapitel ovan.

Wenche Hansen VD Matfiskodlarna Sverige AB

Ingela Skärström ordförande, Svenskt vattenbruk och sjömat Ekonomiska Förening

Ola Öberg Ordförande, De Recirkulerande Vattenbrukarna Sverige Ekonomisk Förening PO